

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue

Elinikäinen oppiminen ja hyvinvointipalvelut

Vapaa-aikapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta heinäkuu-syyskuu välillä on toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Kaikki syksyn liikuntaryhmät ovat käynnissä ja aktiivisia osallistujia on toiminnan piirissä. Kuntosalin käyttö on lisääntynyt niin omatoimikäyttäjien kuin ohjatun käytön myötä. Vesiliikuntaryhmät täyttyivät nopeasti ja kysyntää on enemmän kuin pystymme tällä hetkellä palvelua tarjoamaan. Selvitämme mahdollisuutta vesiliikunnan lisäämisestä kevätkaudelle 2026.

Koulujen yleisurheilukilpailut (323 osallistujaa) ja jalkapalloturnaus (210 osallistujaa) toteutettiin syyskuussa. 3-6-luokkalaisten järjestetyt kilpailut keräsivät osallistujia kaikilta kouluilta.

Liikuntapalvelut olivat mukana puolustusvoimien kutsuntatilaisuuksissa ja kohtasi kaikki kutsuntoihin osallistuneet.

- ryhmäliikunta: 1145 käyntikertaa
- Kuntosaliopastukset: 80 käyntikertaa
- Inbodymittaukset: 12
- Liikuntaneuvonta asiakkaat: 9 eri asiakasta/ 26 asiakastapaamista

Harrastusmessut: 65 kontaktia

Kutsunnat: 160 kontaktia

Perusnuorisotyössä toteutettiin 7-luokkalaisten ryhmäyttämiset, kohdennettu kouluyhteistyö aloitettiin Ohkolassa ja Hyökännummella yhteistyössä Tuusulan nuorisopalveluiden kanssa. Nuorisotilaan tutustumiset kaikille 6-luokkalaisten on käynnissä ja nuorisopalveluiden toteuttamat teematunnit on aloitettu kouluilla. Nuorisotila on normaalisti auki (ma-la) ja päivittäiset kävijämäärät ovat vaihdelleet 15-50 välillä. Varhaisnuorten liikuntaklubin toimintaa lisättiin elokuusta alkaen kahteen kertaan viikossa.

Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä ovat lisääntyneet. Asiakkuuksien haastavat elämäntilanteet ovat vaatineet erityistä panostusta työn suorittamisen laatuun. Asiakasohjauksen työryhmässä on nostettu jälleen esiin oppilaitosten ilmoitusvelvollisuus oppivelvollisuuden päättäneiden 2. asteen keskeyttäneiden opiskelijoiden kohdalla. Etsivä nuorisotyö oli mukana puolustusvoimien kutsuntatilaisuuksissa ja kohtasi kaikki kutsuntoihin osallistuneet yksilöllisesti.

Startti-valmennuksen asiakasmäärät ovat kasvaneet. Elo-syyskuun aikana toiminnan piirissä on 13 asiakasta. Startti-valmennuksen toimintakertomus ja toimintakauden kirjanpito on jätetty AVille käsittelyyn määräaikaan mennessä.

Erityisnuorisotyössä Ankkuri-toiminta on aktiivisesti toiminnassa. Selvitettyjä ja selvityksessä olevien tapauksien määrä ei ole merkittävästi noussut. K-0 toimintaa toteutetaan kolmen nuoren ja heidän huoltajiensa kanssa. K-0-toiminnanassa keskitytään pitkittyneisiin ja haastaviin kiusaamis- ja kouluväkivaltatapauksiin. K-0 ei korvaa koulujen omia kiusaamisen vastaisia menetelmiä tai toimintamalleja, vaan toimintaa tehdään yhteistyössä koulujen rinnalla hyödyntäen moniammatillista verkostotyötä. K-0 on käytettävissä, kun koulun omat puuttumisen keinot on käytetty, tai kodin ja koulun yhteistyö on merkittävästi hankaloitunut.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue

Liikuttavan hyvä arki Mäntsälässä -hanke on edennyt suunnitelmallisesti ja hankkeen tavoitteiden mukaisesti. +65-vuotiaiden miesten syrjäytymisen ehkäisevä liikunnallinen ryhmä (KaveriKunto) on aloittanut toimintansa elokuussa.

Harrastamisen Mäntsälän malli –hankkeen harrasteryhmät ovat aloittaneet toiminnan. Toimintaa toteutetaan tällä hetkellä Ehnroosin, Riihenmäen, Hepolan, Saaren, Kirkonkylän, Nummisten ja Hyökännummen kouluilla. Palvelutuottajien haku on jatkuvasti käynnissä, ja tällä hetkellä palvelutuottajia on mukana yhdeksän.

Vapaa-aikapalveluiden sisäinen yhteistyö on lisääntynyt. Nuorten aikuisten ryhmille liikuntapalvelut on järjestänyt kuntosali- ja HUR-salin ohjauksia. Ohjausten myötä nuorten innostus on lisääntynyt.

Kansalaisopisto

Kansalaisopistossa oli 31.9. mennessä 2305 netto-opiskelijaa. Syksyn suosituimpia kursseja olivat liikunnan ja tanssin kurssit. Musiikissa ja kototaloudessa suosituimpia kursseja olivat muskarit, joissa oli lapsia ja aikuisia. Kuvataiteessa suosituin kurssi oli keramiikkakurssi ja kädentaidoissa pitsinnypläyskurssi. Kielten kursseista suosituin oli espanjan kielen kurssi. Alle 10-vuotiaille suunnatulla teatterikurssi ja aikuisille suunnattu luovan kirjoittamisen kurssit olivat suosittuja.

Kansalaisopiston vuotta 2025 koskeva riski liittyy opiskelijamäärien mahdolliseen putoamiseen ja siihen, saadaanko suunnitellut kurssit alkamaan. Syyskuun loppuun mennessä toteutuneita kursseja oli yhteensä 320, kun 2024 kursseja toteutui 311. Vuoden 2025 kurssimäärässä ovat mukana loppusyksylle suunnitellut kurssit, joista kahdeksan kurssin toteutuminen on vielä epävarmaa. Brutto-opiskelijoita 2024 oli 4291. Ennen mahdollisia kurssien perumisia loppuvuonna, brutto-opiskelijoita oli 31.9.2025 mennessä 4184. Lukuvuodelle 2025-2026 kurssimaksuja tarkasteltiin, jolloin kurssien hintoja korotettiin. Talousarvoon nähden syyskuun loppuun mennessä kurssimaksutuottoja oli 70,9 %. Kurssimaksutuottoja oli tammi-syyskuun välisenä aikana yhteensä 127 707 €. Kaikkia koko lukuvuoden kurssien kurssimaksuja ei ole vielä asiakkailta saatu. Koko lukuvuoden kursseille osallistuvien kurssimaksut laskutetaan kahdessa erässä, syksyisin ja keväisin. Lyhytkurssit laskutetaan niiden alkamisen jälkeen.

Opistotalon toimiston uudet aukioloajat astuivat voimaan 4.8.2025. Kansalaisopisto osallistui viikolla 40 valtakunnalliseen Onni oppia!- kampanjaan. Kansalaisopistossa aloitettiin pelastussuunnitelmien, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien sekä kehittämissuunnitelman työstämistä. DPIA:n ja digiturvamalli Hellewistä saatiin valmiiksi. Lisäksi saatiin valmiiksi Vispal-kotisivujen digiturvamalli.

Kansalaisopisto on mukana kahdessa yhteishankkeessa: Esteet nurin! ja eArt. Esteet nurin-hankkeen webinaareihin osallistui vaihteleva määrä vakinaista henkilöstöä. Esteet nurin!-hankkeella toteutettiin syyskuussa kaksi maksutonta luentoa. eArt- hankkeeseen osallistuivat TPO:n opettajat ja rehtori. Kansalaisopisto sai oman hankeavustuksen OPH:lta: Suomea Mäntsälän maahanmuuttajanaishille 2025-2026. Hankkeen avulla 23 maahanmuuttajanaista opiskelee lukuvuoden aikaan arkisin suomen kieltä. Avustussumma on 65 000 €. OPH myönsi kansalaisopistolle opintoseteliavustusta 2700 €.

Laki taiteen perusopetuksesta astuu voimaan 1.1.2027. Hyvinvointilautakunta hyväksyi kunnan lausunnon Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue

uudistamiseksi. Rehtori ja kaksi päätoimista opettajaa vastasivat OPH:n kyselyyn Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman uudistamisesta.

Kansalaisopistossa tarkasteltiin uudelleen vuoden 2024 tunnuslukuja. Vapaana sivistystyönä järjestettyjen kurssien lukumäärä oli 291. Netto-opiskelijoita oli 2435. Opetustunteja oli 6302.

Kirjasto

Ryhmäkäynnit, opastukset ja toistuvat tapahtumat ovat toteutuneet suunnitellusti. Senioreiden luentoja jatketaan hyvinvointi -teemalla yhteistyössä senioriohjaajan kanssa. Monitoimitalon asunnossa sijaitsevan varaston aineistojen läpikäyntiä ja aineistopoistoja on tehty aktiivisesti. Varastotilan korvaava kontti on jo saatu monitoimitalon parkkialueelle, eikä siitä synny kirjastolle lisäkustannuksia. Kontti otetaan käyttöön loppuvuoden aikana. Kaksi kirjastonhoitajan rekrytointia on saatu onnistuneesti toteutettua. Koha-kirjastojärjestelmässä otettiin käyttöön Suomi.fi -viestit eli asiakas voi jatkossa saada kirjaston palveluviestit Suomi.fi -viesteihinsä. Osana Mäntsälä 440 v. -juhlintaa kirjastoon koottiin kirjaston historiaa esittelevä näyttely ja juotiin pullakahvit kirjaston perustajan Abraham Ehnroosin kunniaksi. Hänen syntymästään tuli tänä vuonna 240 vuotta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Mäntsälän kunnan laaja hyvinvointikertomus 2021-2024 hyväksyttiin valtuustossa 16.6.2025. Tulevan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadinta on ollut käynnissä kesäkuusta lähtien. Suunnitelman laadinnassa on hyödynnetty laajasti kuntaisia. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman asukaskysely toteutettiin elokuussa ja siihen saatiin reilut 200 vastausta. Lasten ja nuorten työpajaan osallistui 45 oppilasta kaikista Mäntsälän kouluista. Aikuisväestölle suunnattiin kohdennettu työpaja. Lapsi- ja perheasiain neuvostolle, vammaisneuvostolle, ikäihmisten neuvostolle ja nuorisovaltuustolle järjestettiin työpajat. Laadittavan suunnitelman tueksi on koottu laajasti tietoa, tutkimustuloksia ja valtakunnallisia suosituksia.

Alkusyksyn aikana on aloitettu yhdessä hyvinvointialueen ja alueen kuntien kanssa alueellisen hyvinvointisuunnitelman, alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja perhekeskuksen toimintasuunnitelman laadinta. On tärkeää, että alueellisten suunnitelmien ja kunnan oman hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteilla on selkeä ja tiivis yhteys. Koska alueelliset hyvinvointisuunnitelmat valmistuvat päätöksentekoon alkuvuodesta 2026, myös kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman hyväksyminen tehdään alkuvuodesta 2026.

Kouluterveyskyselyn tulokset julkaistiin 17.9.2025. Tiedon kuntakohtainen analysointi on käynnistynyt hyvinvointi- ja opetuspalveluiden yhteistyönä. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään lasten ja nuorten hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadinnassa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kunnille tarkoitettu taloudellinen kannustin. HYTE-kertoimen muodostumisesta laadittiin selvitys, jonka avulla voidaan ymmärtää paremmin kunnan toimien vaikutusta HYTE-kertoimen muodostumiseen jatkossa. Kuntien terveyden edistämisen aktiivisuutta seurataan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämässä TEAviisarissa. TEAviisarin tiedonkeruun prosessiin laadittiin selkeä prosessikuvaus ja ohjeistus. Tavoitteena on HYTE-kertoimen sisällön tuntemuksen lisääminen ja TEAviisarin vastaamisen merkityksen ymmärtäminen suhteessa HYTE-kertoimeen koko kunnan palveluissa. Vuonna 2025 TEAviisarin tiedonkeruu perusopetuksesta ajoittuu lokakuulle. Kuntajohtoa ja kulttuuria koskevat TEAviisarin tulokset saadaan lokakuussa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue
Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalue

Mäntsälä on mukana viiden muun Keusoten kunnan kanssa valtakunnallisessa ruoka-apuhankkeessa. Yhteistyösopimus on allekirjoitettu toukokuussa 2025. Hanke on saanut vuosille 2025–2026 avustusta 213 800 € euroa.

Hyvinvointilautakunta päätti toukokuun kokouksessa, että toimitilin valitsee keskuudestaan raadin valmistelemaan vuoden 2025 hyvinvointitekkoa, joka tulisi jaettavaksi 2026. Vuoden hyvinvointiteon ehdotusten aikataulu, raadin kokoonpano sekä palkitseminen noudattavat samaa linjaa vuoden urheilu- ja kulttuuritekojen kanssa.

Taloudellisesti osavuosisikatsaus III/2025 on tilinpäätösennusteen mukainen, ja elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen toteuma suhteessa talousarvioon näyttää toteutuvan vuonna 2025 talousarvion mukaisesti.

Investoinnit

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2025	TA muutokset 2025	TA muutosten jälkeen	Toteuma 30.9.2025	Poikkeama	Ennuste
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta							
Irtain omaisuus							
Tilojen kalustaminen							
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp. ja ops mukainen kalustaminen	Menot	-35 000		-35 000		-35 000	-35 000
Liikuntapalveluiden kalustehankinnat yhteensä	Menot				-59 370		
1. Monitoimitalon tataminen uusiminen	Menot	-15 000		-15 000		-15 000	-15 000
2. Salibandykaukalon uusiminen	Menot	-11 000		-11 000		-11 000	-11 000
3. Kuntosalilaitteiden uusiminen	Menot	-46 000		-46 000		-46 000	-46 000
Aineeton käyttöomaisuus							
Varhaiskasv. asiakastietojärjestelmä	Menot				-336		
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä	Menot	-107 000		-107 000	-59 706	-47 294	-107 000
	Tulot						
N	Netto	-107 000		-107 000	-59 706	-47 294	-107 000

Oheisessa taulukossa esitetään sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen investointien toteumat 30.9.2025 tilanteessa. Liikuntapalveluissa HUR-kuntosalilaitteet ja muu kuntosalin varustaminen on tehty vuoden 2025 investointisuunnitelman mukaisesti. Monitoimitalon tatami on uusittu kesäkuussa investointisuunnitelman mukaisesti. Salibandykaukalo on hankittu investointisuunnitelman mukaisesti.

Tulosalueen taustatiedot

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut 1000 €	TA 2025	MUUTOS	MTA 2025	TOT. 30.9.	poikkeama	TOT %	TPE 2025	TP 2024
Toimintatuotot	647		647	444	-203	68,7 %	576	525
Toimintakulut	-4 090		-4 090	-2 831	1 258	69,2 %	-4 030	-3 636
Toimintakate	-3 442		-3 442	-2 387	1 056	69,3 %	-3 454	-3 111